

פנינים יקרים

מתורת רבותינו הקדושים מביאלא

- ליקוטי אמרים ככתבם וכלשונם מספרי רבותינו הקדושים •

פרשת כי תצא

נובע זה הדבר ונפסק ההשפעה, ולכן בא החסרון עבור כן, ואם יפשפש במעשיו ויוודע לו מה שחמא ויתקן את אשר העווה וקילקל מעשיו מקודם, ממילא ילך ההשפעה כמקודם ויוסר כל החסרונות.

וזהו פירוש הפסוק "כי תצא למלחמה על אויביך" רצונו לומר היסורים הם נקראים אויביו של האדם ולכן נאמר אויביך ביו"ד שמורה על לשון רבים, כי רבים המה יסורי האדם להשתלם לכל אחד ואחד ולכל אבר ואבר כפי מה שפגם. וכי תצא למצוא תרופה למכתך נותנת התורה הקדושה עצה נכונה שנתבונן היטב על שורשם מאין הם נובעים, ולכן נאמר "על אויביך" היינו השורש ממעל כי מסתמא פגמת בשרשם כנ"ל.

עמוד רלא

• אדון עדות •

וראית בשביה אשת יפת תואר.
רומז ליצר טוב וזה וראית בשביה, שבי"ה כגמטריא "יצר טוב" שהוא בשביה אצל היצר הרע, יען שהיצר הרע מתפשט באדם תיכף בצאתו מרחם אמו, כמאמר הכתוב "לפתח המאת רובין" (בראשית ה' ועל שם זה נקרא 'מלך זקן וכסיל' נקהלת ה', וכאשר יבוא אחר כך היצר טוב לשלוט באדם אינו מוצא עוד מקום לכנום, ועל דרך

• דברי בינה •

כי תצא למלחמה על אויבך וגו'. (כא י) וגם אפשר לומר, מה דנקט בלשון 'על אויבך', כי היה לו למיכתב 'אלי אויבך. **רבאמת** צריך האדם לצאת למלחמה בהתחזקות לנגד היצר הרע, שהוא יהיה בודאי 'על אויבך', שהשם יתברך בודאי יעזור לו. וגם צריך בעצמו התחזקות באיזה מעשה טוב שעשה, ולא יתייאש לגמרי מחמת שרואה שאין בו מתום וכו'. וזה "כי תצא למלחמה", שצריך שיהיה באיזה רושם לא ביאוש ה', ואז תהיה "על אויבך" שבודאי תנצח אותו.

עמוד צז

• תולדות אדם •

כי תצא למלחמה על אויביך. (כא י) **נוכל** לומר בזה על דרך משל למלך ששלח לגיון שלו למדינה ועיקר המכוון שלו כדי לגבות המסים וארנוניות שהם חייבים לו, ולא כדי לצערם סתם. כמו כן בכאן כשבא על אדם יסורין או שאר חסרון חלילה בבני ומוזנא עיקר המכוון בכדי שעל ידי זה יוכנע לב האדם וישעבד את לבו לאביו שבשמים. והרפואה לזה שיפשפש וימשמש במעשיו כי כל היסורים יש להם שורש עבור שפגם בזה המקום ובשורש השפעה שמשם

• זכרון משלי •

כי תצא למלחמה על אויביך ונתנו ה' אלקיך בידך ושבית שביו. (כא י)
ולכאורה יוקשה, הלא ז'נתנו' לשון עבר הוא. רק הפירוש כידוע שמרמוז על מלחמת היצר, ומדברים בזה על הצדיק אשר בעצמו אינו צריך לשום מלחמת היצר, רק במה שרוצה להשפיע קדושה לעם ישראל יצטרך לעשות פעולה. וזה פירוש הכתוב, אף על פי שכבר 'נתנו ה' אלקיך בידך', [היינו בידי הצדיק], כי מצדו לא יצטרך לשום מלחמת היצר הרע - רק זה הוא משום 'שבית שביו', שעל ידי זה ישפיע קדושה לכלל ישראל, להעלות שכינתא מגלותא.

פרשת בהעלותך עמי מח

• חלקת יהושע •

ונתנו ה' אלקיך בידך. (כא י)
לרמזו כדאיתא במדרש פנחס [על תהלים כה] "עיני תמיד אל ה' כי הוא יוציא מרשת רגלי", שלפעמים שולח היצר איזה מצוה כדי לתפסו ברשתו [של גאווה, עד שאי אפשר בשום אופן בכח האדם לצאת מידו, ורק הוא יתברך יוציאנו מידו]. ועל כך הכתיבה התורה "ונתנו ה' אלקיך בידך", כי יד' מרמוז על מצוה, שהשם יתברך ישלח לך מצוות מסמרא דקדושה.

דף לב

• דבי ירחמיאל מפרשיסחא •

ונתנו ה' אלקיך בידך. (כא י)
שמעתי בשם אא"ז מוה"ר ירחמיאל מפרשיסחא זצ"ל "ז"ע, שאמר: אשר שוקלים בשמים אפילו הם וחלילה אם

שמצינו בדוד שהתחפש עצמו בפני אביש מלך גת, כאילו גם הוא שונא את ישראל כמוהו כדי שיקחנו ללחום עם ישראל, ועל ידי זה חשב דוד להפילו [עיי' שמואל א כ"ח] ועל זה נאמר ז'בתחבולות עשה מלחמה' [משלי כ"ז].
ולכן אמרו חכמינו ז"ל לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוות שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה [סוטה כ"ב], עצה טובה היא שיוכל היצר טוב להתגנב לתוך לבו של אדם שאילו יתחיל תיכף בלימוד לשמה אין ספק שלא יניחו היצר הרע, ולכן יתחיל שלא לשמה, וידמה ליצר הרע כאילו הלימוד הוא עבורו והיצר טוב עוסק לטובתו וינחנו לכנס. וכאשר אך יתגנב לשם יתחיל להתפשט מעט מעט עד שיביא את האדם למדרגת לשמה, ואז יכניע את היצר הרע ויגרשנו כלה.

והנה האדם מחויב לעזור ליצר טוב שיוכל להתגבר על היצר הרע, והעוזר הוא על ידי שיקבל עליו עול מלכות שמים בקריאת שמע, שבזה יחלש כחו של יצר הרע, כמאמר ז"ל "לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע וכו' ואם לאו יקרא קריאת שמע [וכרות ה.].

וזה "וראית בשביה אשת יפת תואר", כאשר תראה את יצר הטוב שהוא כמו בשביה אצל היצר הרע, שהוא נכנע תחתיו ומוכרח להתחפש עצמו בפניו, אז "וחשקה בה ולקחת לך לאשה" - מצוה שתחשוק ביצר טוב ותקחנו אליך ליתן לו מקום בלבבך, והיינו על ידי קבלת עול מלכות שמים שבקריאת שמע, ולכן ג' פעמים "שביה" בניגמטריה "שמע ישראל".

ואינו נותן אל ליבו לשוב בתשובה, והרי הוא נבל ברשות התורה.

ולזה אמר הכתוב: "כי תצא למלחמה" אם רצונך להינצל מוצר הרע הזה, תצא להילחם בו, ואז מובטח לך "ונתנו ה' אלוקיך בידך", כי ודאי השי"ת יעזור לו שיצליח להינצל מוצר הרע זה. וכמו שאיתא בילקוט שמעוני שהשי"ת אומר "ביטחו בי", כי כאשר יהיה לאדם בטחון אמיתי בהשם, ודאי השם יתברך יעזור לו במלחמת היצר, ויוכל להבחין שאין זה דבר של רשות.

דרשה לפני הסליחות, תש"ע

• ואלה הדברים שנאמרו לדוד •

כי קלת אלקים תלוי. (כא כג)
"ממקומך" מלכנו תופיע ותמלוך עלינו כי מחכים אנחנו לך" [קדושה לשבת], כי 'חכוי' הוא דבר הדומה לחברו, ודמות דיוקן האדם העליון כביכול בדמות ישראל, כמבואר בזוהר הקדוש: 'ומחקק בדיוקנך ודיוקני הות כך בהאי הותם דשביק דיוקנא דגליפא בכתבא', וכאמרם ז"ל [סנהדרין מו:]: משל לאהיו של מלך על הפסוק "כי קלת אלקים תלוי", וזה אנחנו מבקשים "ממקומך מלכנו תופיע" במהרה עלינו, כי לא לכבוד הוא לך, "כי מחכים אנחנו לך", וד"ל.

עמוד שי

• תורת הרה"ק מלענטשנא •

כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך ולא תשים דמים בביתך כי יפול הנופל ממנו.

(כב ח)

ידוע שהבונה בנין צריך לעשות מקודם יסוד לקבל הבנין, ואם לא יוכל הבנין

אדם עובר עבירה, שוקלים בשמים כמה הייו מלחמת היצר מקדם שעשה העבירה וכמה נסיונות היו לו. (דברי בינה תצא ד"ה כי)

• מנשר טוב •

כי תצא למלחמה על אויביך ונתנו ה' אלוקיך בידך ושבת שבינו. (כא י)
 ופירש רש"י: "כי תצא למלחמה – במלחמת הרשות הכתוב מדבר".

ואיתא בספרים הקדושים שהוא מרמוז על מלחמת היצר, ובסה"ק פרי צדיק [בשלה ב] הביא בשם הרה"ק **רבי בונים מפשיסחא** זיעוכ"י "שאמר: דמה שנאמר, "כי תצא למלחמה על אויביך" וכתבו בספרים דקאי על מלחמת היצר הרע, אינו דרך דרוש ורמוז, רק **היא פשט הכתוב** שזה מלחמה תמידית".

ולכאורה יש להבין, הרי מלחמת היצר אינה מלחמת הרשות, שהרי מבואר בספרים הקדושים שבעבודת השם אין דבר שהוא של רשות, אלא כל פעולה שעושה האדם או שהוא מצוה לעשותו, או שהוא ח"ו עבירה, ואם כן היאך שייך לפרש 'מלחמת הרשות' במלחמת היצר.

אך נראה הביאור, שאין הכתוב מדבר על דבר שבאמת הוא רשות, אלא דבר שבעיני האדם נראה שהוא היתר ורשות, כדוגמת העניינים שבין אדם לחבירו שהזכרנו וכדומה, שנראה לאדם שאין זה עבירה, אלא כעניינים של רשות. והיצר הרע מסמא עיני האדם, שלא יבחין שזו עבירה כלל. וכן בדברים הרשותיים שלאדם נראה היתר שהרי הוא דבר של רשות,

רמאים - זה אי אפשר שיקיים מצות צדקה, רק שיתן סתם. וזה "לא יהיה לך בכיסך", דהיינו, לנגד מצות הצדקה "אבן ואבן", היינו, משקולת לשקול את העני, אם ראוי ליתן לו או לאו.

ולא יהיה בביתך איפה ואיפה. ד'בית' נקרא הלב, וה'איפה' נקרא היצר הרע, עיין ב**נמרא יומא** [פס:] שכך אמרו ז"ל. והיינו, שלא תמדוד בלבך איזה יצר הרע שהוא גדול, שהוא עבירות שאדם דש בעקביו, ואומר בלבו שקל הוא זה ואעבור עליה - על זה אמר "לא יהיה לך בביתך", דהיינו, בלבך, "איפה ואיפה", דהיינו, שתמדוד היצר הרע בלבך, וכנ"ל.

עמוד קיז-ח

• היהודי הקדוש •

ואתה עיף ויגע ולא ירא אלקים. (כה יח)
הרה"ק רבי ירחמיאל מפרשיכא אמר בשם אביו הקדוש הרב היהודי:
 אף אם אין מרגיש הטעם בעבודת, והעבודת הוא אצלו יגיעה, אפילו הכא הבטיחה תורה שלא יירא מהדינים וזה שאמר "ולא ירא אלקים". (דברי תורה)

עמוד קע

• דבדי בינה •

הנה הקדוש מלובלין זי"ע אמר: כי יש שני בחינות יצר הרע: האחד הוא, כח החימום לעבירה רחמנא ליצלק. ויצר הרע הב', הוא: לקרר את האדם מעבודת השם יתברך. וזהו "אשר קרך בדרך", שנתן כך כח הקרירות בעשיות מצותיו יתברך.

פרשת תצוה עמי קצט

ליפול. והנה ישראל הבונה לעצמו מדור בתפילה ומעשים טובים, יצרו של אדם מתחדש בכל יום להסיתו ולהפילו ממדרגותיו. **על** כן צריך האדם לראות כאילו מתחיל מחדש, וכמו שאמרו חכמינו ז"ל ותחומא תבוא א' "בכל יום יהיו בעיניך כחדשים". ולא יפול הם ושלום מהשתדלותו כי היצר רוצה הכל רק להכניסו לעצבות ואז יעשה מה שיוכל בו.

יעשית מעקה ראשי תיבות: ה'רהורי ע'בירה ק'שים מ'עבירה. 'לנגד' שמקודם יראה להסיר ממנו כל ההרהורים שהם היסוד, ולא ידמה עצמו מה שהיצר הרע מפילו. (רמתיס צופים)

עמוד נב

• תורת הרה"ק מלענטשנא •

ועשית מעקה לנגד. (כב ה)
אותיות מעקה נוטריקון ה'ירהורי ע'בירה ק'שה מ'עבירה. ועל זה צריך לעשות מעקה ושמירה לשכלו שלא יבא לידי זה. (תולדות אדם וישלח)

עמוד נב

• דבדי בינה •

לא יהיה לך בכיסך אבן ואבן וגו' ולא יהיה לך בביתך איפה ואיפה וגו'. (כה יג-יד)
להבין, למה אצל משקולת נקט 'בכיסך' וכי לא יוכל להיות בביתו גם כן המשקולת. וכמו כן, למה נקט אצל בית 'איפה'.
ואפשר לבאר בזה, על פי מה ששמעתי **מאבי אדמו"ר [משירדלובצא]** ז"ל שאמר בשם זקני הרה"ק היהודי ז"ל זי"ע: לענין צדקה, שמי שרוצה לדקדק דוקא שיעשה המצוות בשלימות, ויבדוק אחר